

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 19540

Tarih : 28-08-2026

48252

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların kendilerine ait paraları, emanet para hesapları üzerinden tutulmakta ve kullanılmaktadır. Bu sistem, mahpusların temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri açısından gündelik yaşamlarının doğrudan bir parçası olduğu gibi, kişinin kendi mülkiyetindeki para üzerindeki tasarruf yetkisi ve bu paranın ekonomik değerinin korunması bakımından da önem taşımaktadır.

Tarafımıza Çorlu-Tekirdağ Karatepe Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda bulunan Mehmet Karahan tarafından iletilen bilgi ve belgelerde, ailesinin 2018 yılında dış tedavisi amacıyla kendisine yaklaşık 20 bin TL gönderdiği, tedavi sürecinin uzaması nedeniyle paranın hesabında kaldığı ve parasını kendi adına vadeli hesapta değerlendirme talebinin cezaevi idaresince kabul edilmediği belirtilmiştir. Karahan, 2018 yılında yaklaşık 5 bin dolara karşılık geldiğini ifade ettiği 20 bin TL'nin bugün 400 dolar dahi etmediğini belirterek, parasının yıllar içerisinde ciddi ölçüde değer kaybettiğini ifade etmektedir. Karahan, kendi mülkiyetindeki paranın değerini koruyacak biçimde değerlendirilmesine izin verilmemesinin mülkiyet hakkını ihlal ettiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuştur.

Karahan'ın başvurusu, ceza infaz kurumlarındaki emanet para sisteminin yüksek enflasyon koşullarında ortaya çıkardığı daha genel bir soruna işaret etmektedir. Hesaptaki paranın nominal miktarının değişmemesi, paranın ekonomik değerinin korunduğu anlamına gelmemektedir. Uzun yıllar ceza infaz kurumunda bulunan bir kişinin hesabındaki para herhangi bir değer koruma imkanından yararlanamıyorsa, enflasyon nedeniyle satın alma gücünün önemli bir bölümünü kaybedebilmektedir. Bu durum, kişinin kendi mülkiyetindeki para üzerinde tasarrufta bulunma imkanının sınırlandırılmasının yanı sıra mülkiyetin reel değerinin korunması sorununu da gündeme getirmektedir. Karahan da Anayasa Mahkemesine sunduğu beyanda, kendi parasını bireysel olarak değerlendirememesine ve mahpuslara ait paraların ortak hesaplarda tutulmasına mülkiyet hakkı yönünden itiraz etmektedir.

Anayasa Mahkemesindeki bireysel başvuru kapsamında Adalet Bakanlığı tarafından sunulan görüşte, hükümlü ve tutukluların emanet paralarının kişi bazında ayrı banka hesaplarında tutulmadığı, kurum adına açılan banka hesabında toplandığı, bu hesaplardan elde edilen faiz gelirlerinin kişilere dağıtılmadığı ve söz konusu gelirlerin hükümlü ve tutukluların eğitim, sosyal ihtiyaç ve iyileştirme faaliyetlerinde kullanıldığı belirtilmiştir. Bu uygulama,

mahpusların mülkiyetindeki paralardan elde edilen ekonomik getirinin miktarının, kullanım biçiminin ve denetiminin açıklığa kavuşturulmasını gerekli kılmaktadır.

Öte yandan Hükümlü ve Tutukluların Emanete Alınan Kişisel Paralarının Kullanımına Dair Yönetmelik'te emanet para hesaplarında biriken faiz gelirleri bakımından hükümlü ve tutukluların "açık feragat veya hibe" iradesine yer verilmesi, uygulamanın kişinin açık iradesi bulunmadığı durumlarda nasıl yürütüldüğü sorusunu da ortaya çıkarmaktadır. Kişinin kendi parasından doğan getirinin hangi hukuki dayanakla ortak kullanıma aktarıldığının, bu gelirlerin hangi tutarlara ulaştığının ve nerelerde kullanıldığının kamuoyuna açıklanması önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1. Türkiye'deki ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutuklulara ait emanet para hesaplarında, 2020-2026 yılları itibarıyla toplam ne kadar para tutulmuştur?
2. Hükümlü ve tutuklulara ait emanet paraların tutulduğu banka hesaplarından 2020-2026 yılları arasında yıllar itibarıyla ne kadar faiz veya diğer finansal gelir elde edilmiştir?
3. Söz konusu paralar hangi banka veya bankalarda tutulmaktadır? Bankaların ve hesap türlerinin belirlenmesinde hangi usul ve ölçütler uygulanmaktadır?
4. Emanet para hesaplarından elde edilen faiz gelirleri hangi hesaplara aktarılmaktadır? Bu gelirlerin ceza infaz kurumları ve yıllar itibarıyla kullanım miktarı nedir?
5. Bu gelirlerden hükümlü ve tutukluların eğitim, sosyal ihtiyaç ve iyileştirme faaliyetleri için yapılan harcamaların yıllar itibarıyla miktarı ve harcama kalemleri nelerdir?
6. Hükümlü ve tutukluların kendi mülkiyetlerinde bulunan paraları kendi adlarına açılacak vadeli veya diğer getiri sağlayan hesaplarda değerlendirememelerinin hukuki ve idari gerekçesi nedir?
7. Uzun süre ceza infaz kurumunda bulunan kişilerin emanet hesaplarındaki paralarının enflasyon karşısında reel değer kaybına uğramasını önlemek amacıyla Bakanlığınız tarafından uygulanan herhangi bir mekanizma bulunmakta mıdır?
8. Hükümlü ve Tutukluların Emanete Alınan Kişisel Paralarının Kullanımına Dair Yönetmelik'in 12'nci maddesinde yer alan faiz gelirlerine ilişkin "açık feragat veya hibe" düzenlemesi uygulamada nasıl işletilmektedir? Hükümlü veya tutuklunun açık iradesi bulunmaksızın kendi parasından kaynaklanan faiz gelirinin ortak kullanıma aktarılması mümkün müdür?
9. Emanet para hesaplarından elde edilen faiz gelirlerinin tahakkuku, kaydı ve harcanması hangi kurumlar tarafından ve hangi yöntemlerle denetlenmektedir? Bu hesaplar Sayıştay veya başka bir dış denetim mekanizmasının denetimine tabi midir?
10. Mehmet Karahan'ın kendi parasını vadeli hesapta değerlendirme talebinin reddedilmesine ilişkin süreç Bakanlığınız tarafından incelenmiş midir? Benzer taleplerle Bakanlığınıza veya ceza infaz kurumlarına başvuran hükümlü ve tutuklu sayısı kaçtır?
11. Mahpusların kendi paraları üzerindeki tasarruf yetkisinin genişletilmesi ve emanet para sisteminin mülkiyet hakkı ile paranın reel değerinin korunmasını sağlayacak biçimde yeniden düzenlenmesine yönelik bir çalışma yürütülmekte midir?